

KREŠŤAN

POLITICKÉ A SPOLOČENSKÉ KATOLICKÉ NOVINY
VYCHADZAJÚ KAŽDÚ NEDEĽU NA 16 STRANÁCH.

Predplatná cena :

Na celý rok — — — — 2 zl. — kr.
Na pol roka — — — — 1 „ — „
Na štvrt roka — — — — „ 60 „

Jednotlivé číslo 4 kr.

Zodpovedný redaktor :

Dr. JOZEF JANDA.

Redakcia a vydavateľstvo : Budapest,
VIII. ker., Józsefkörút 35.

sem sa majú posielat predplatky, jako i dopisy do novin, ohlášky a náhodné reklamácie. Cena jedného 5 stĺpcového malého riadku je 10 kr. Rukopisy sa naspák nedávajú.

Po obede.

☛ Krestania! kupujte len u krestanov! ☛

S úprmnou dôverou prosíme priateľov našich zásad, aby naše noviny s apoštolskou horlivosťou rozširovali, pretože semeno našich vznešených úmyslov len tak budeme môcť rozsiať široko a sebe budúcnosť zabezpečiť.

Prečo je náš ľud biedny?

Všemohúci Boh pri stvorení a zachovávaní sveta svoje všelijaké dary a milosti nie rovnou mierou nám rozdelil, a tak jeden dostal viacej a druhý menej. Všetci ale toľko sme dostali, koľko ku každodennej výžive nám potrebné bolo. A však tento poriadok mnohí od Boha odvrátení ľudia vyvrátili, následkom čoho sa stalo, že mnohí sú medzi nami, ktorí navzdor dobrej úrody sú biedni na toľko, že sotvaj život si jako tak predĺžiť vedia. Ano, nado všetko na horných stranách našej krajiny tej biedy a núdze je ohromne mnoho. Človek keď vidí našich chudobných Slovákov, že koľko sa tvrdo narobia, jako prítom biedne žijú, a nič nemajú, chudobní sú, povstáva v nás otázka, že čo je príčinou zmáhajúcej sa biedy a chudoby? Ďaleko by nás to zaviedlo, keby sme na túto otázku chcúc odpovedať, všetko to chceli predniesť, čo biedu u nášeho dobrého ľudu zapríčiňuje. Predneseme teda aspoň niektoré príčiny, s ktorými sa v živote častejšie stretáme.

Prvá a najhlavnejšia príčina biedy je nemiernosť, t. j. užívanie opojných nápojov, menovite nešťastnej pálenky. Naš ľud je v tom domnievaní, že keby pálenky nepil, že by ani pracovať nemohol. Či je to pravda? Veru není! Pálenku piť, je práve taký zvyk, jako ku pr. fajčiť. Kto na tabák navyknul, ten je toho taký otrok, že radnej jesť nebude, nech mu len do fajky stačí. Práve tak je to aj s pálenkou. Znáam poriadnych roľníkov, robotníkov, ktorí nikdy sa neopijú, a predsa denne strovia aj 10, 15 ba aj 20 krajciarov na pálenku. O tom ani spomienku urobiť nechcem, že koľko tí minú, čo v krčme vysedávajú, tam sa opijú, a kresťanom na potupu a hanbu slúžia. Nože rátajme, že čo sa na pálenku minie. Kto každý deň len za 10 kr. páleného vypije, ten mine za rok 36 zl., za 10 rokov 360 zl. okrem úrokov rátajúc to. Kto za 20 kr. vypije, ten nemilo Bohu premárni za rok 72 zl. a za 10 rokov 720 zl. Nuž kto-že by sa netešil, jestli by ho niekto na konci roku tak nec čaká: ano so 36,

alebo so 72 zlatými obdaril? Hľa takýto podarúnok môže si zaopatřit každý, kto každý deň na pálenku strovil 10, alebo 20 kr., jestli každý deň toľko si odloží, na konci roku aj toľko mať bude. Kto si myslí, že bez pálenky pracovať nemôže, ten je vo velikom omyle. Že užívanie pálených nápojov žalúdok pokazí, to všetci lekári potvrdzujú. Znáam jednu obec, kde asi pred 50 rokami mládenci zdraví čerství a vysokí boli, jako tie jedličky, a včilek v tej istej obci všetci mládenci sú zakrpatení na toľko, že tam assentirská komissia mnohé roky ani jedneho mládencia nenajde súceho za vojaka. Čo je toho príčina? Nič iné, jako tá nešťastná pálenka, lebo rodičia miesto mlieka pálenkou dieťa napájali, ký div, že dieťa 10—12 ročné na pálenku už tak navyklo, že už bez nej byť nemôže. Naš ľud za zlé má židom, jestli oni majetky kresťanov jeden za druhým skupujú, ale nedaj Bože, aby aj nad tým rozmýšľali, že odkiaľ ten žid tie peniaze bere? Ja ale to hovorím, že žid aby bol bohatý, ani klamať nemusí, nech len ľudia pálené uňho riadne pijú, on aj tak zbohatne. Veru je to smutná vec, keď človek vidí, jako ten náš chudobný ľud aj s tým ostatným krajciarom ide do krčmy práve tak, jako včela s mädom do úla, s tým rozdielom, že naši ľudia nesú pre žida, včeličky ale pre seba. Vo Východnej Indii asi 140 millionov ľudí býva, a nad tymito zo 140 milionov pozostávajúcimi národami len asi 140 tisíc Angličanov panuje, a tak jedon Angličan nad tisíc Indianmi panuje. Asnáď sa ma pýtate, že jako je to možno, prečo-že Indiani to anglické jarmo so seba neshodia? Preto, lebo indiansky národ je neučený nad mieru na užívanie opiumu. Opium podobný je našej pálenke.

Aj u nás prinde čas, ba ten čas už je tu, že aj u nás niekoľko židov bude panovať nad celou obcou, a tomu nikto nebude iný príčinou, jako náš ľud a jeho vodcovia. Ak sa dá proti tomuto ešte pomôcť, nuž to len srieknutím sa pálenky, tojest skrze spolky triezli-

vosti a „svätého ruženca“ stať sa môže.

Aj to je príčina biedy u nášeho ľudu, že v mnohých obciach jak mužovia, tak aj ženy hlúpej nádhere sa oddávajú. Pred tým roľníka oblek bol v zime kožuch a v lete halena. A teraz z čierneho súkna musí mať šaty. Ten kožuch a halena predtým málo koštovaly a dlho trvaly; teraz z čierneho súkna vyhotovené šaty mnoho koštujú a málo trvajú, a tak aj táto nádhera mnohých až veľmi o zem ubija.

A ešte bych oproti tým drahým a krátko trvajúcim šatám nič nemal, keby ľudia aspoň v inom ohľade šanovali a uznali, že zlé časy chodia. Vezmime ku pr. do ohľadu, že koľko náš ľud stroví, keď doma krštenie alebo svadbu drží. Pri takýchto príležitostiach musia byť peniaze, keď jakokolvek ťažko k nim príde. A ponevác na tie 2 ba aj 3 dni trvajúce svatby peniaze nemajú, sú prinútení ich požičať, a to obyčajne u žida. Nepytajú sa, že na koľko procentov dá im tie peniaze, nech ich im len dá. A tak sa stane mnohokrát, že tí mladší už sa zostarali a dlhobu predsa nevyplatili. Takto do osídel krčmárov a iných úžerníkov zamotaní ľudia, mnohokrát za facku musia robiť, aby si aspoň procenty u svojích dlžníkov odrobili mohli. Robia, pracujú, horúčnosť a zimu znášajú, zle žijú, a nadovšetko nič nemajú. A toto je najhlavnejšia príčina jejich biedy. Kto nechce byť otrokom, jako ti Indiani, ale slobodným a spokojným občanom, ten nielen za pravdu nám dá, čo sme hore spomenuli, ale to aj nasledovať bude. O bárby takýchto rozvažitých občanov medzi našimi Slováckmi čím viacej bolo, lebo tak sa bude zmáhať všestranná spokojnosť a blahobyť, čo si všetci tak zo srdca prajeme.

Priateľ ľudu.

POLITICKÉ CHÝRY.

Sústredná pisáreň ľudovej strany nenachádza sa už od 3. mája tam, kde predtým bola; kto by jej chcel písať, pod týmto nápisom to musí činiť: *A néppárt országos központi irodája Bpest, VIII. Józsefkorút 35. (1. em. 2. ajtó).*

Smutné časy prichádzajú na hl. liberála bar. Desidera Bánffyho. Jestli Bánffy nebude mať idemnitu do 15. nov.; jestli nebude mať nové provisorium v záležitosti colných a bankových vecí, jestli nebude do poriadku donesená kvóta, čo-že si počne? Teraz všemožne by si chcel pomôcť pán Bánffy, ktorý naložil stoliciam, aby zazlievaly obštrukciu ľavičactva; ba ešte i bežný spis rozposlal v mnohých exemplároch proti tým namereným, ktorí sa opovažujú proti jeho liberálnej politike bojovať. Tedy Bánffy predsa sa len naľakal trochu. V tom bežnom spise sme dve slová čítali „Komedia alebo revolúcia“, toto je meno jednaní ľavičactva. Lenže kde-že je tá revolúcia, však je všade všetko ticho. Keď ale liberáli komediou menujú náš ústavný život, to je ich vec, však oni panujú a spravujú krajinu. Spomína pôvodca ešte i nezákonné polozenie v tom bežnom spise. Lenže kto-že jednal a jedná viac proti zákonu, jako liberáli? Volby jako-že sa previedly? Kto sa postaví proti liberálom, ako-že sa s tým zachádza? Že sa Bánffy smutných časov bojí, to už i z toho nasleduje, že za potrebné považuje takéto bežné spisy posielat. My len toľko hovoríme, že ani pán Bánffy nepreskočil ešte všetko, a že mlyny Božie bárs pomaly, ale tým istejšie melú.

Zachádzanie s ľudákmi. Redaktor ľudového týždenníka „Krešťana“ trestnému vyšetrovaniu bol podrobený za to, že sbieral milodary na ciele slávnostnej poklony. No tu ani pojednávanie nebolo potrebné, toto kriminálne vyšetrovanie i bez pojednávania vzalo koniec. Teraz zas shabala polícia vyše tisíc zl. u redaktora ľudového denníka „Alkotmány.“ rozličné to milodary na missie, na chlieb sv. Antona, na kostoly atď., ktoré peniaze verejne boli kvitované i s označením cieľu. Však uvidíme, čo z toho bude. Polícia preto sa zamiešala do tej veci, lebo vraj ten denník to predbežne neoznámil ministerstvu vnútra. Polícia na vyššie nariadenie spravila to. Denník „Alkotmány“ tvrdí, že sa to z politických pohnutiek stalo.

Zmena v šopronskej stolici. Dľa spoľahlivých správ Edmund Simon hlavný župan šopronskej stolice v tom najkratšom čase by sa mal vzdať svojho úradu. Hovorí sa, že jeho nástupcom bude knieža Mikuláš Esterházy, ten najbohatší uhorský magnát.

Nový ablegát. V Marošujváre bola volba na krajského vyslanca. Ponevác protikandidáta ani nebolo, jednohlasne zvolili za vyslanca tamajší voličia liberála baróna Gejzu Keménya.

Pišta Tisza, tento nový gróf a syn starého generála Kolomana Tiszu skladal počet vo svojom okrese v Ugre. Medzi iným vyslovil, že vyrovnanie sa mu páči, obštrukciu zatracuje atď. No toto sme i tak vedeli o ňom; škoda mu bolo jazyk si drať. Ináče terajšie ľavičactvo len to činiť, čo činil jednúc starý Tisza, keď ešte vodcom ľavičactva bol.

Štátni úradníci nedávno boli pred pánom ministerpredsedom v záležitosti zvýšenia platu. Bánffy im povedal, aby čakali, lebo v terajšom položení to nevystane od krajiny. Potom sa im pohrozil, aby sa neopovážili z tejto veci politickú záležitosť činiť, ponevác by to len zlé následky malo. No deputácia táto sotva bude mať chuť ešte kedysi pred vysokú tvár Bánffyho sa dostať. No my sme presvedčení, že štátni úradníci i budúce budú mať chuť mameluckých kandidátov podporovať pri volbe.

Stoličné volby sa už započaly kde tu. Výsledok je najlepším dôkazom toho, kde panuje nevšímavosť. Ponevác kde len trocha sa starajú duchovní o to, aby kresťansky smýšľajúci členovia sa dostali do stoličného výboru, tam všade s veľikou väčšinou ľudáci prichádzajú k víťazstvu. Uešené zprávy prišli zo šopronskej stolice, kde oduševnení ľudovia voličia sbuktatovali všetkých liberálnych kandidátov. V obciach Döv, Szováth, Rába-Povdány, Bodoneky a Nyék sami ľudáci sú zvolení. Ľudáci dostali všetky hlasy, vyjmúc dva, ktoré na posmech sa ujšli liberálom. Neklesajme v boji proti liberalizmu a zednárstvu, podporujme pri všetkých voľbách ľudový prápor kresťanských zásad. Keď obecné a stoličné výbory ľudové budú, vtedy aj krajinský snem prejde do našich rúk, vtedy my spravíme poriadok s masťnými hrncami. Hore sa bratia, hore do boja, zakiaľ nezvífazime, nemajme pokoja.

Stoličné volby na Horniakoch pre kresťanskú ľudovú stranu dobre vypádajú tam, kde i duchovní tak smýšľajú, jako im ich stav a hodnosť nakladá. Tak ku pr. v B. Sv. Mikuláš i organista Plsko a gazda Totka zvířazili s ľudovým programom nad liberálnym fiškálom Réveszom a lekárom Stemitzom. — Smutnú zprávu sme dostali z Dechtíc.

Nového župana hl. má dostať hunyadská stolica v osobe tamajšieho terajšieho podžupana Artura Hollaky, lenže dla kombinacie istého zednárskeho denníka br. Aleš Nopca má to miesto zaujať. — V biharskej stolici hl. župan terajší Ladislav Beöthy štátnym sekretárom má sa stať, a tak i táto stolica by mala nového župana dostať.

Správcom Kréty, už skoro celkom isté je to, že kráľ. kn. Juraj sa stane. Sám Sultán už nebude viac protestovať proti tomu, lebo vie, že Rusko i tak prevedie tento plán svoj.

Vo Francúzsku, jako sme boli poznamenali, vláda Brissonova buchla; snemoveň vyslancov nemala k nej dôvery, ponevác veľmi liberálne sa chovala v záležitosti Dreyfusovej. Predseda republiky Dupnyho poveril so zostavením ministerstva, ktorý toto poverenie vďačne prijal. — Najvyšší súd tri dni pojednával dokončenú pravotu proti Dreyfusovi prevedenú; revisiu za oprávnenú uznal; spolu ale nariadil náhradné vyšetovanie, ktoré on sám prevedie. Pokuta Dreyfusova ale predbežne nenie vyzdvihnutá. Antisemitistické časopisy veľmi rozhorčeno píšu proti tomu výroku, medzi iným hovori jeden taký časopis, že vládu republiky treba oslobodiť od záhubného vlivu židovského, Francúzsko treba oslobodiť od židovského jarma. To je veru ostrý hlas, za ktorý by sme my v Uhorsku snád i tlačovú pravotu dostali, lebo židov napádať je nedovolené.

Krajinský snem.

Snemovňa vyslancov.

Zasadnutie 27. okt.

Mladý neodvisliak Ladislav *Okolicsányi* v kratšej reči predniesol dôvody, prečo on nemôže prijať

denný poriadok vládou navrhnutý. Veľmi pozorne poslúchali otcovia vlasti Alberta *Barabása*, ktorý rečnil o zlosti a nemravnosti politiky vlády (Bánffy sa smial, Polónyi ho ale okrikol, že sa už nebude dlho smiať). Bánffy ani nechce šetriť národné záujmy. Vláda vraj pakuje s národnosťami. Pýta sa liberálov, na koľko by mohla rátať na nich vlast v dobe nehody, víchrice a krvavej bitky? (Čapkanie). L'avičiacťvo je povinné nemožnou učiniť túto zlomyselnú a dobrého neschopnú vládu. (Zvučné éljenovanie). tým viac ponevác vláda zrušila slovo, na handru obrátila zákon, ktorý kráľ potvrdil. Bánffy je slovo nedržiacim ministerpredsedom. (Čapkanie). Bánffy zabudol, že je on ministrom uhorského kráľa, v záležitosti vyrovnania stal sa ministrom rakúskeho cisára. Skrže terajšiu vládu stane sa Uhorsko provinciou Rakúska. Liberáli chcú zhnúť nechať nielen práva, ale aj majetky národa. No nech vedia liberáli, že idemnitú nedostanú. Na konci zadal návrh, aby sa pred idemnitým návrhom pojednávala záležitosť obiec, ktoré škodu utrpely následkom do prenajmu dania potravných daň. Celé množstvo vyslancov mu blahoželalo k tejto reči. — Mikuláš *Bartha* dokázal, že idemnita je vecou dôvery. Či ale zaslúži dôveru táto vláda? Bánffy keď mlčí o tom, či je usrozumený už s rakúskou vládou, to len toľko znamená, že násilný človek šliape po hodnosti snemu. (Čapkanie). My z prachu chceme zdvihnúť vážnosť snemu Rakúsko je nám nepriateľské, tedy nenie nám hodno vyrovnat sa s ním. To nech nikto nehovori, že by nás zahlušila hospodárska samostatnosť, lebo však v znášani farchí vždy sme samostatní boli. Na konci reči navrhol, aby sa idemnitý zákonný návrh 15. decembra pojednával. (Dlhý čas trvalo éljenovanie a plesanie v sprievode čapkania, ktoré po tej peknej reči nasledovalo).

Zasadnutie 28. okt.

Pod predsedom Szilagym niť dohady o dennom poriadku národný vyslanec L'udevit *Biró* tahal ďalej. Pýtal sa ministerpredsedu, či dobre stojí za to, že zákonné návrhy vyrovnania bez zmeny tak prejdú, jako sú? On sa nebojí samostatného colného územia. Vláda musí po rovnej ceste chodiť a nesmie chcieť nikoho oklamať. Neprijal denný poriadok. Ján *Wittmann* tiež chce prispieť k tomu aby sa opraty vytrhly z rúk vodcu. Keď jeho volili, 28 notárov zavolal k sebe viceišpán, aby na liberála hlasovali. Vtedy najstarší notár povedal, že je to nemožné, ponevác už slovo dali; na to ale odvetil im viceišpán, že sú nespoľahliví. (Výkriky: Kriván bol spoľahlivejší.) L'avičiacťvo na každý pád musí sbuktatovať vládu. Prosi Szélla, aby šiel ku kráľovi a aby opisal terajšie polozenie, že ministerpredseda uráža zákon, ústavu, politickú a mravnú statočnosť, a že väčšina je tu za peniaz ministerpredsedu. Nech tedy veličenstvo uvede lepšie pomery. Jestli to ale Stéil nechce vykonať l'avičiacťvo to má spraviť Navrhol, aby sa žiaden denný poriadok neprijal, zakiaľ Bánffy neodhalí hospodárske vyrovnanie. Fraňo *Bolgár* povedal, že jestli z dohady vyrastie obštrukcia, tomu Bánffy je na príčine, jestli sa to ale nestane, to je zásluhou l'avičiacťva. Zadal návrh, aby sa idemnitý návrh zákonný len v decembri začal pojednávať. Zatiaľ nech sa čistí ministerpredseda. Denný poriadok neprijal. Mikuláš *Lakatoš*: Bánffy spraví zo samostatného colného územia spoločné, jako jeho milý hl. župan Miklós spravil zo železného mosta drevený most. Bánffy si myslí, že je dobrého uhorského pôvodu, lenže ho rakúska dojka nadájala. Bán-

ffy trati pamäť, nech si ide odpočinúť, výbornú pensiu mu dajú. Jeden professor mu povedal, že je to pes, kto slovo zruší. Škoda, že sa Bánffy neučil u tohoto profesora. On nepotrebuje takého ministerpredsedu, kto dané slovo odvolá. Nech zaťakuje do maďarskej kože oblečený rakúsky ministerpredseda.

Zasadnutie 19. septembra.

Pod predsedom Kolomanom Kardossom zahájil dohadu pán tatík *Marjai*, žiadajúc samostatné vojsko. Zatiaľ ministerpredseda neodhalil svoje plány, nemôže pokoj očakávať. Darma sa vyhráza vláda novými volbami, toho sa ľavičiactvo nebojí, keby sa vláda bárs i s peklom spojila a keby so všetkými pokladmi satanáša podplácala. (Lakatoš: aj mňa chceli podplatiť; výkriky: To je hanba! Opovážlivosť!) Fraňo *Frey* vysvetľoval, že terazšie jednanie ľavičiactva to chce docieľiť, aby vláda do rúk takých mužov sa dostala (Rakovszky: ktorí sú statoční!), ktorí hľadajú na záujmy krajiny. Aj medzi liberálmi sú takí, ktorí rozhorčeno sa ponosujú, že proti lepšiemu presvedčeniu musia hlasovať. Vláda nezastáva uhorských židov proti *Lucerovi*. Pri voľbách ruky stískali liberálni vyslanci židom, keď ale domov prišli, vodu pýtali, aby si mohli ruky umyť, lebo vraj mnohým židom museli ruku podať. (Veľký smiech) Bánffymu už nikto neverí (Schvalovanie). Ministerpredseda mlčí, kedysi ale rád sa ohlásil často. Jestli Bánffy buchne pri vyrovnaní, nebuchne nie preto, že národ zastával, lež preto *Ivánka*: že vždy luhal. (Piesanie u ľavičiakov.) že vždy figloval a nechodil po rovnej ceste. Národná strana nedovolí, aby vláda kazila dedičstvo *Deákové*. *Julo Gullner* oslovil predsedu, aby odvolal denný poriadok, ktorý už nemá smyslu. Poslednie veci ho presvedčily, že inej pomoci nenie, jako samostatné colné územie. Ministerpredseda miesto toho, že by vyvrátil, čo rakúski ministri hovoria, miesto toho (*Ivánka*: Luha!), hovorí, že má smelosť mlčať. (Lakatoš: A nedirží slovo). Pýta sa liberálov, aby horestali, ktorí poznajú myšlienky a city Bánffyho a nech ich povedia. Falošným figliarstvom nech nikto neráta na to, aby vodcom národu mohol byť Jako môžu sa dívať Iahostajne liberáli na hejrenie Bánffyho. Bánffy nemá právo žiadať, aby sa hodnovernosť jeho reči do ohľadu brala (*Ivánka*: Lož a vicinalismus je na liberálnej strane.) Bánffy jeden jediný vladársky prostriedok má: *Násilie*. (Čapkanie.) Predseda *Kardoss* navrhoval, aby najbližšie zasadnutie vo štvrtok bolo.

Prosba.

Z toho, že už od mnohých týždňov nikto sa neponosoval na expedíciu *Kreštana*, uzavieram to, čo som slúbil, že koniec spravím všetkému neporiadku. A tak celkom pokojne môžu sa obrátiť k expedícii všetci tí, ktorí na *Kreštana* chcú predplatiť.

Prosím tedy všetkých tých, ktorí ešte nezaplatili, alebo predplatiť chcú, aby to čím skorej učinili, že by nebolo prekážky v expedovaní. Aj na to prosím ctených čitateľov *Kreštana*, aby získali čím viac predplatiteľov, lebo časopis tým je lepší, čím viac je predplatiteľov.

Aby ale človekovi čím skorej čím viac predplatiteľov podarilo sa získať, to nežiadam preto, abych bohatým sa stal, lež preto, abych *Kreštana* čím lepšie rozšíril, lebo však už som viac krát povedal, že ani krajciari si nepodržím, lež bude-li jaký-taký choseň, to na ľudové ciele obrátim, čili do pokladnice ľudovej sústrednej písárne sa to dostane.

Tým, ktorí mi titule a nápisy poslali, srdečne ďakujem, a tým udaným pánom som už poslal *Kreštana* na ukážku.

Znovu úctive a ponížene prosím priateľov dobrej veci, aby *Kreštana* čím horlivšie rozširovali. S úprimnou úctou

V Budapešti, 8. októbra 1898.

Ján Molnár,
pápežský prälát, ľud. vyslanec.

Náš Kalendár!

Ponevác kalendár potrebný je každý deň v každom dome, sme si za povinnosť držali, cteným čitateľom a priateľom „*Kreštana*“-a taký kalendár dať do ruky, ktorý súc celkom plný ducha kresťanského, ducha toho, ktorý vrele a obetovne zastupuje „*Kreštana*“ a pre ktorého ducha redaktori a spisovatelia „*Kreštana*“-a už mnohé pokuty peňažné a mnoho väzenia trpeli. Vydali sme tento náš kalendár pod menom:

„Sv. Štefanský Kalendár,“

ktorý o týždeň výjde z tlače a bude k dostaniu v tlačiarni „Sv. Gerharda“ v Budapešti, VIII. Práter-ulica číslo 44.

Náš kalendár obsahuje všetko, čo duša kresťanská veriacia požiadovať môže, zvlášte jesto v ňom mnoho čítania a potešenia vzdelanému, ako aj jednoduchému obecnstvu, tak aj poučenia a osvietenia v domácich a gazdovských okolnostiach; okrem toho ozdobuje náš kalendár veľa obrazov kresťanského ducha.

Cena jeho je 40 kr.; a už čo chvíľa je k dostaniu, preto úctive prosíme našich ct. čitateľov, aby si nezaopatřili druhý kalendár od takých vydavateľov, ktorí neslúžia duchu kresťanskému, ale len gšeftu.

Vrele odporúčame náš kalendár velebným pánom duchovným a ct. pánom učiteľom, a prosíme ich, aby ráčili náš kalendár, tojest „Sv. Štefanský Kalendár“ rozširovať.

Pút na Kalváriu.

— Napísal: *Ján Kempný.* —

Mnohí zvyknuli z našich horných strán putovať na Kalváriu do Poľska. Tri razy cez rok idú veľké provody z Kysúc na toto chýrne miesto, aby sa stali veriaci účastníkmi tých milostí, ktoré sú vzľáštne k nemu pripojené. Vo veľký piatok, na Božie telo a na nebevzatie blahoslavenej Panny Marie vidieť veľké processie *cez Skalité a Oščadnicu* pod krížami, do skrúšenosti zahrúžené, s milým spevom oslavujúce Boho-rodíčku, smelo kráčať na hranicu, aby mohli čím skôr na Kalváriu prísť.

Medzi všetkými tymito púťmi najchýrnejšia je tá, ktorú vykonávajú veriaci na nebevzatie blahs. Panny Marie. Vtedy sa súčasť ohromné číslo pobožných ctiteľov marianskych na tomto púte zo všetkých strán Morniakov; každý kresťan, ktorý je bohabojnosťou prejatým a vidí ich, zaraduje sa a vzdychne si: „Predsa neni ešte všetko ztratené; dobre stojíme, keď *náš ľud slovenský* s takou úctou sa chová oproti bl. Panne Marii, Kráľovnej nebeskej!“ Ano ne jeden zaplače od radosti; a keď nemôže ísť on sám, privíta putníčkov s uprimnými slovami a riekne: „Pozdravujte tam Panenku Mariu kalvársku!“ Skoro každému slzy hrajú v očiach od radosti, kto ho počuje a s potešením „Pán Boh zaplať“ rieknuť ďalej idú.

Ja som ešte nikdy nebol na Kalvarii. Mnoho pekného som počul o nej, a preto som sa odhodlal, pri najbližšej príležitosti navštíviť toto miesto. Ponevác naši veriaci oščadníci na nebevzatie bl. Panny Marie tiež zvyknuli na Kalváriu putovať, oznámil som im, že aj ja, čo pastier jejich s ovečkami svojimi, pojdem s nimi na Kalváriu. S radosťou to prijali; hneď dali aj kysucko-novomestským pútnikom na vedomie, že aj ich duchovný otec pojde s nimi. Títo to tým úprimnejšie prijali, lebo sa zaradovali, že jak náhle prindú do Oščadnic, odtiaľto pojdu s kňazom, ktorému sa budú môcť po ceste aj vyspovedať.

Netrepežlivo každý očakával deň pútu. Už prešla aj nedela, 7 augusta, po ktorej v pondelok novo mestskí putníci mali prísť k nám. Počuli sme, že už idú; každý s radosťou ich očakával, a jak náhle prišli na hranicu našu, oščadnické panenky na ramená svoje vzaly sklennú kaplnku s bl. Panny Marie sochou v nūtri, a rychlo pospiechala celá processia cez Oščadnicu. Zaprášený stavec pomaly išiel z kroka na krok za nimi. Nevedel som, kto je to; neskôr som sa dozvedel, že je to *Saček, spevák novo-mestský*, pod vodcovstvom ktorého už toľké roky putuje slovenský ľud na Kal-

váriu. Obdivoval som tohoto starého človeka, ktorý ešte aj teraz je neunavný, a toľkú cestu koná k úcte kráľovnej nebeskej.

Keď prišli do kostolíka dal som im požehnanie s prev. Sviatosťou oltárnou, a pár slov som prehovoril k nim. Povedal som im, že aj ja idem na Kalváriu, a preto jak chcejú, aby nás dočkali a za včas rána aj naša processia aj jejich spolu spojené pojdu na Skalite. Aby toto svoj význam opravdivý malo — ponevác som rečnil od oltára — v krátkosti som im predniesol aj cieľ nášho putovania a spôsob ten, s ktorým máme tento pút odbaviť. „Cieľ nášho putovania drahí veriaci“, rieknuť som, *je obsiahnutie všetkých tých milostí, ktoré Kráľovna nebeská so svojou mocnou prímluvou za tomto mieste vzľáštne vyprostriedkuje od Otca nebeského všetkým putníčkom.* Plnomocné odpustky obdržíte, keď sa tam úprimne vyspovedáte a ku sv. príjmaniu pristúpite, a spolu aj prosby vaše budú vyslyšané, keď sa silnou dôverou obrátite k nej. Potešenie nastúpi v srdciach vašich, jestli budete mať opravdivé predsevzatie, že od teraz každého smrteľného hriechu sa varovať budete. Spôsob nášieho putovania bude tento. Pri každom kríži, alebo soche sa zastavíme, pomodlíme sa a ja budem na krátko za desať minut držať rozjímanie o jednotlivých vypovediach „loretanských litanii“. Medzi tým po ceste budem pomaly spovedať; vy však pútníčkovia budete spievať piesne bl. Panny Marie a ruženec odbavovať. Cesta naša bude tri dni trvať; a takto môžeme dokonale odbaviť všetky naše pobožnosti, a hodne sa pripravíť k tomu, aby sme úprimným srdcom vystúpili hore na Kalváriu.“

S radosťou prijali môj návrh; v Oščadniciach prenocovali a na druhý deň za včas rána začali sme náš pút na Kalváriu.

Ponevác v opisovaní pútu nášieho kalvárskeho bude častej reč o rozjímaniach, ktoré sme po ceste držali, prosím ct. čitateľov s pozornosťou toto čítať, aby aj jejich srdcia sa roznieťily láskou oproti Božej Rodičke a tým pobožnejšími ctiteľmi jej sa stali. Cieľ môj je tento. Inšie nič nemám pred sebou, len aby aj druhí sa povzbudili k putovaniu a oslavovaniu Pomocnice kresťanstva, ktoré je teraz tak prenasledované, a ktorému len ona môže najistejšiu pomoc poskytnúť. Bárš by ona sama takej sily dala peru môjmu, aby všetci, ktorí tieto riadky čítať budú, opravdivými ctiteľmi Jej sa navždy stali a takýmto až do smrti zostali!

Prvý deň.

Ešte ani slnko nevychádzalo zpoza vrchov, už sa mnohí pobierali na cestu. So všetkých

strán obce našej bolo vidieť pobožných ctiteľov marianskych, ktorí rýchlo pospiechali na horný koniec obce, kde nocovala processia. Mohli byť asi 4 hodiny, keď som aj ja do superpelície oblečený, s krížikom v ruke a štôlu na pleciach, zanechal som bydlisko moje. Chytrý som sa ponáhľal napred, aby pútnici nemuseli čakať na mňa. Tam už boli všetci sobraní. Od bieleho križa, ktorý stojí v prostriedku našej obce, medzi slzami a pobožnými vzdychmi sme sa odobrali, a začnuli náš pút s veľkým pozdravovaním Boho-rodíčky od tých, ktorí nemohli ísť s nami.

Cez skalnaté vrchy a veľké hory sme išli. Všade všetko ticho, len kde-tu sa ozýva milý hlas škorvánka na poli, alebo hrdličky uprimné hrkutanie v hore. Vidieť už aj koscov na roľach, ktoré sa rozprestierajú medzi veľkými horami, kosíť. Pozdravujú nás; prestane cvindženie kosí; milo sa divajú, a niektorí prežehnajú sa, a začnú sa modliť dozaista k bl. Panne Marii. Na milé pozdravenie naše: „Pomahaj Pán Boh“, odpovedajú: „Pán Boh uslyš“ a doložia: Pozdravujte aj od nás Blahs. Pannu Mariu kalvársku, keď my s vami nemôžeme ísť!“ — „Pán Boh zaplať“ odvetia pútnici, a idú ďalej.

Tu prichádzame k jednému potôčku. Milo žblnkotá, ako by tiež pozdravoval Kráľovnu nebeskú. Podúva vetriček; pomaly idem hore vrchom: ne jeden zostane pri potôčku, aby si smäd hneď za včas rána zahasil. Už vychádza aj slnko spoza hory; čím viacej kráčame na pred, tým vyššej sa dvíha. Keď vyndeme na blízky vršok, odkiaľ sme sa spustili dolu, vidieť ho už v celej jeho kráse a velebnosti nebeskej. Lúče jeho zlaté padajú na sklenú kapličku; tam sa zlomia a odrážajú: celá podoba Panny Marie je krásne osvetlenou. Jako by sa usmievala socha tá, ktorá je vnútri a nás povzbudzovala k vytrvanlivému putovaniu. Všetko sa zdá koríť aj v prírode pred ňou, aby bol tým väčší súzvuk s našou pobožnosťou, modlitbami a spevy. Vždy viac a viac sa nižime, dolu ideme, skrutneme sa na v bok do veľkej doliny, kde vidieť už biedne chalupky. Tu sa začína Skalité.

Obyvatelia týchto biednych chýž sú už dávno hore. Čakajú nás všade pred chalupkou a modlia sa. Nejedna matka prinde, plače a prosí nás: „Pomodlite sa tam aj za môjho syna, aby sa na pravú cestu navrátil!“ Chuderka! dozaista je zronenou v duchu svojom nad ztratou dieťaťa, ktoré jej pomáhať malo. Plač ten prezradzuje, že veľký bôľ cíti. Nemáme času, opýtať sa jej, čo sa s ním stalo, ale cí-

time príčinu žiaľu; dozaista sa pokazil, korheľom zostal a všetko čo vyrobí, prepíše.

Takto ideme neprestajne. Chalúpka za chalúpkou sa zjavuje, až prídeme na hradskú. Tu do poriadku stanú všetci pútnici. Kríž ra predok, chlapi za ním od jedného do ostatného, potom kaplnka so sochou, za ňou kňaz a za týmto ženy. Dosť ťažko bolo so začiatku tento poriadok udržať; ale neskôr, keď navykli pútnici, sami sa usilovali v takomto poriadku napredovať. Z ďaleka vidíme už aj kostol Skalitého, ktorý od ranieho slniečka paprskmi osvietený, milo poziera na nás.

Odrazu sa ozvú zvony jeho, sta by nás volaly. Ešte sa pripoja niektorí k nám a slávnoste ideme okolo fary do chrámu. Tu byly už ostatnie processie z Kysúc všetky: a cíce z Čierneho, z Čace, z Rakovej a zo zákopča. Bolo mnoho aj z inšich farností, ale najviac z týchto. Veľké množstvo ľudí, ktoré celý kostol zaplnilo, s radosťou nás vívalo a všetci zostali na omši. Pod omšou milými piesňami oslavovali Kráľovnu nebeskú. Po tejto hneď išli ďalej. Pri križi, ktorý stojí hneď za farou na ľavom boku, sa shromaždily všetky tieto processie. Veľká újma ľudu stojí či pod krížom dolu, či na hradskej hore, ba ešte aj na jednotlivých roľach. Pomodlime sa s nimi, pár slov som prerieknul ku všetkým a vyzval ich, aby sa všetky prievody do hromady spojily. „Takto to bude“, rieknu som, „o mnoho veľkolepejšie; chutnej sa nám pojde, keď zas ten, zas iný sa bude modliť a predspevovať; a čo je najhlavnejšie ani jeden neustane zo spevákov a budete môcť všetci počuvať rozjímania, ktoré po ceste budeme držať, a tým dokonálejšie sa poučime o ucte Bl. Panny Marie.“ (Pokr. nasl.)

Upozornenie.

Ako vlani, tak i teraz vydáme

Veľký

„Krestanský Kalendár

ľudovej strany,

ktorý je obsahu veľmi zaujímavého, aj čítania je v ňom veľa, tiež i obrazov je v ňom hodne. Tento kalendár musí sa dostať do každého domu veriaceho a neodvislého.

Cena jeho je 30 kr. O 1 týždeň vynde z ilače. K dostaniu je pod nápisom: Ernest Walter, v Budapešti, Práter ulica číslo 44.

Veľmi ho môžeme odporúčať velebným pánom duchovným a ct. pánom učiteľom, aby ten kalendár rozširovali a skrze to i zásady ľudovej strany rozsievali.

Do pozornosti.

Ponevác medzi cten. predplatiteľmi mnohi sú, ktorým predplatok už dávno vypršal, bez toho, že by boli zaplatili a znovu si predplatili; úctive prosíme týchto všetkých, aby to čím skorej učiniť ráčili. Ponevác teraz je už ľahšie vyhovieť našej žiadosti a prosbe, lebo však je už po žatve; nebude nám to nikto zazlievať, že touto prosbou sa obraciamy k ct. predplatiteľom. My veľké výdavky máme, zaoberáme expediciu, tlačenie, redigovanie, čo všetko veľa nás stojí, a čo len v tom páde môže vystať od nás, jestli i ctení predplatitelia budú sa usilovať svojej povinnosti zadostučiniť čím bedlivšie.

Vydavateľstvo „Kreštan“-a.

V Budapešti, VIII. József-körút 35.

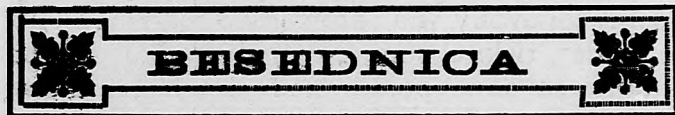
S hocakou záležitosťou Kreštana týkajúcou sa sem treba obrátiť. Priatelia ducha kresťanského, prívrženci ľudovej strany nebudú len s tým spokojní, že sami si predplatia na Kreštana, lež usilovať sa budú i druhých a to čím viacerých k tomu nakloniť.

Predplatná cena:

Na rok 2 zl.

Na pol roka 1 zl.

Na štvrt roka . . . — 50 kr.

Krásna horňo-uhorská.

Ó zem krásna horňo-uhorská,
Ti miesto slávy milostnej,
O tebe znejú povesty dávne;
Značené v čnosti hrdinskej.

Tvoju minulosť, tvoje víťazstvá,
Značia presvätie pomníky,
Pustovník, starká, i mladá chasa;
O tebe držia poviedky.

Spevci predávní kade chodili,
Spevom srdečným hlásali,
Že si ti bola miesto osvely;
Kolískou milej štedrosti.

S zápalom svätým s tými povestmi;
Zapálily sa srdcia mladisté,
A k veľkým skutkom zápal sa vznášal
Vydobiac skutky hrdinské.

O dávna sláva praotcov našich
Kde-že spočívaš tak dlho?
Zanechaj miesto tvojho bydliska
A príď, poeš nás láskavo.

Keď si pomyslíš na tvoju slávu
A si predstavím prítomné,
Slzy prchorké hneď ma zalejú
A musím plakať sedave.

Je nadčím plakať: na zemi otcov
Od dávna trvá čas krutý,
Kde predtým stály krásne paláce;
Tam dneská stoja: krčmy chatrče.

Národ, o ktorom chýr išol svetom,
Teraz je chudák v zajatí,
Kto je ten šťastný? Žo mu dni jeho
Dni slávy dávnej navráti.

V rukách židovských všetko spočíva,
Či pán, či žobrák jednako,
Takto hľa hlivieš národ môj drahý:
V biede v trápení hlboko.

Padnuls bohatier i rody naše,
Zhasla nám nádej slobody;
Tam padla kliatba, tu zas nehody:
Na ľudstvá biednej slepoty.

Ale dni veku nového už tu,
Hlasy radostné už znejú,
Pochopíš ti ma, ľudu milený
Dni slávy tvojej sa ti zaskvejú.

Potom židáci soberú kočky,
Bár budú z myši neb z mačky,
Pobehnúc svetom z mesta do mesta,
Hej, hej*) šepkajúc po tíšky.

Venuje: P. D. Mich. Kessereö
z Prešova.

*) Tieto písmeny H. E. P. znamenajú: „Hierozolima est perdita“ t. j.: „Jerusalem je ztratený,“ čo rímski vojaci napísali židom na steny v Ríme, keď ich dovolikli po dobití za času Tita do mesta.

V jedného Boha budeš verit.

Čo mám z viery?

Janko Mitoch zdedil po otcovi hospodárstvo v najlepšom stave, a pritom ho Boh požehnával, lebo starý Mitoch bol jeden bohobojný nábožný muž; s Bohom všetko začal, a s ním aj skončil, vieru si vysoko vážil, a beda bolo tomu, kto sa naproti nej prehršil. Pacholci a slúžky, ktorým málo záležalo na modlitbe a navštevovaní kostola, dostali napred otcovské napomenutie, a keď toto nič neprospeľo, boli bez všetkého smilovania preč odohnatí. Nechcem si skrže váš nekresťanský život božské požehnanie pohubiť; mám dosť strachu, aby som len pre svoje vlastné hriechy Bohu zadosť učiť mohol, načo by som ešte u seba choval takých bezbožných ľudí. Keď nechcete poslúchať, idte si službu hľadať. Tak vravieval náš starý Martin Mitoch, a mal veru aj pravdu. V hospodárstve Martina išlo to všetko po kresťansky. V nedelu a vo sviatok zachovával sa poriadok v službách Božích. Uňho sa raňajšia, poludňajšia a večernajšia modlitba vždy spoločne odbavovala. V zime pri dlhých večeroch rádi sa shromaždili susedi u nášho Martina, kde sa s čítaním a so spevom zabávali.

Z takéhoto hospodárskeho domu pochádza náš Janko Mitoch a bol hodný svojho otca nástupca spolu aj s Ankou, ktorá mu do hospodárstva dostatočné veno priniesla. Milo to vyzieralo v hospodárstve Janka Mitocha. Boh ho požehnal s viac dieťkami, s ktorými prišla nová radosť do jeho domu. V maštali a na poli zachovával sa prísny poriadok. Božské požehnanie bolo patrným na jeho roľach. Krásne a milo vypínal sa v prostried rôľ od neho postavený kríž, a okolo neho ovocné stromy prinášali stonásobnú úrodu.

Za dlhší čas panovala u Janka úplná spokojnosť. Ale diabol, ktorému sa už dávno nelúbil tento domáci pokoj, zasial čo chvíľa medzi domácich semeno roztržitosti.

Janko Mitoch vybral sa raz na 14 dní do mesta, aby svoje obilie a inšie popredal. Janko nabitý od svojich známych vzal jedon lós (žreb) z veľkej lutrie, a vyhral 50,000 zl.

Ako Janko domov prišiel, za celé tri týždne bol jako bez seba. Jeho ubohá žena Anka nevedela, čo si má započat, a radšej by tých 50,000 zl. nebola ani videla, keby len jej muž bol zostal tým istým, čo predtým. Pri rannej a večernajšej modlitbe nebolo ho už viac vidieť; do kostola musela Anka samotná s dieťkami chodiť.

Pre Boha myslela Anka, čože bude z môjho muža, však už není k poznaniu. Pekelné peniaze, tie ho celkom zbláznily. A skoro sa ukázalo, čo z neho môže byť. Sotva že sa pominuly tri týždne, prišli zedníci a porúcali starý dom; čo chvíľa vypínal sa na tomto mieste dom na jedno poschodie; hore nachádzala sa parádna izba s pohovkami, lúžkom a stoličkami bohate ozdobená. Anka dívala sa na toto všetko so žalosťou. Zahrada bola v skvostný park obrátená a socha sv. Floriana domáceho to patróna, odstránená, lebo Janko myslel, že už viac nepotrebuje sv. Floriana, keď má dom na jedno poschodie. Ano už ani kríž, ktorý sa v prosried jeho rôľ krásne vypínal medzi ovocnými stromami, bol už ku kraju odstránený a kľakadlo pri ňom odstránené.

Jankov otec, mal ten nábožný obyčaj, že sa pred každým siatim pri kríži za božské požehnanie pomodlil. Janko žil včul bez starosti, na hospodárstvo sa

už viac ani nepodíval; nechal sa celkom na sluhov, a jakého chovania boli, o to sa on nestaral. Na modlitbu a služby Božie len vtedy pomyslel, keď mohol v kostole komedianta hrať, lebo bol za radného pána vyvolený. Tuná sa postavil jako by si Boh za česť mal pokladať, že Janko prišiel do kostola. Peniaze ho omámily, tak že na vieru celkom zabudol. Netrvalo to dlho, zhorela mu stodola i s obilím. To ho náramne mrzelo: však ale on bol assekurovaný a mal peniaze. V maštali to tiež nešlo v poriadku, lebo ku statku neprihliadnul, musela jedna krava za druhou ísť k mäsiarovi. A vskutku jedno nešťastie stihalo druhé. Raz jedného dňa, sotva odišiel jeden posol, už prišiel druhý s tou novinou, ale jeho bohužiaľ museli v krčme hľadať, lebo na miesto že by sa bol polepšil, išiel do krčmy si to vraj z hlavy vyhnať.

„Pane, prišiel prvý, poď domov, lebo Jožko leží na smrteľnej posteli.“

Sotva vkročil do domu, už mu beží slúžka naproti, hovoriac: „Pane dve z najlepších kráv zhy-nuly; a pri nej stojac sluha vypráva: Pane nelakajte sa, v troch najväčších sýpkach zaliably sa mušky, jako som obilie prehrňal, videl som to nešťastie. Hore v izbe čakaly ho už dva listy, ktoré keď otvoril, s bolesťou čítal, že u jedného kupca 5000 zl., u druhého 4000 zl. v obchode s obilím musí ztratit. Z bočnej izby skočila mu manželka, rukama, zalamujúc v ústrety, lebo Jožko práve včul zomrel. Nevediac, čo má od žialu robiť, začala svojmu manželovi dohovárať, ktorý bárs aj vedel, že on to zaslúžil, predsa sa hľadel na nej pomstiť; tak že to zo svady na bitku prišlo. Včul už myslela že musí bolesti a žialu podlahnúť, plačúc padla pred obrazom Ukrižovaného na kolená a prednášala Bohu svoju biedu.

Janko jako bez seba bežal do izby, uchopil pištoľ so steny, skoval do vačku a hovoril: „Takýto život nech druhý dlhšie znáša. Ja ho mám dosť, a vybehol von utekal k najbližšiemu lesu. Keď jako divoký k lesu utekal, musel ísť okolo domu nekďajšeho svojho katechety velebného octa Bohumila, ktorý svoje staré dni na poli v jednom domčeku trávil, a práve, keď Janko okolo šiel, nachádzal sa v zahrade.

„Boh s tebou, ľúby Janko,“ oslovil ho velebný starček, ktorému Janková postava do očí padla. Tymito slovni prelaknutý zastal, a hľa, pri spatrení ct. starčeka rozpanätoval sa na dni svojej mladosti, na svojho nebožtíka otca, na všetky dobré napomínania, a vstúpil do seba. Tlačiacu iskru Boh nikdy neudusi.

„Či nechceš ísť vnútor, ľúby Janko!“ hovoril k nemu ct. starček, lebo sa to zdalo na ňom vidieť, že potrebuje duševného posilnenia, lebo ho časné veci celkom nepekojným urobily. Jako nejakou silou priťahnutý vojšiel do domu ct. starčeka.

„Dobrý deň, velebný pane!“ zamrmľal, jako prechádzal cez prach.

„Na veky Amen!“ bola odpoveď kňazová.

Janko vyvaliac naňho oči, hovoril: „Velebný pane, myslím, že asnáď so mnou nehcete žartovať!

Kňaz: „Nie, skutočne nie, Janko! lebo keď včul na teba pozrem, a pomyslím na tie časy, keď si ešte tento nábožný pozdrav za svätú povinnosť pokladal, tu mi prejde všetka chuť k žartu. Povedz mi len: čo ti chybí?”

Janko: „Mae chybí všetko. Ja mám už dost tohoto života.“

Kňaz: „Muž v najlepšom veku a nežiadat si viac žit! To je veľmi čudné, jako aj to, že ti všetko chybuje. Myslím, že tebe len jedno chybuje, čo si už

mal, a e si to ztratil. Hlad len, máš dobrú ženu, pekný dom, veľmi hodné hospodárstvo, máš zdravé dietky okrem Jožka.

„Janko: So mnou musíte na krátko hovoriť, keď chcete, aby Vás rozumel, a to obzvlášte dnes.

Kňaz: Jedno čo ti chýba, lúby Janko, je viera a bázeň Božia, ktorú si predtým mal.

Janko: To som si myslel; kňazi len vždy držia na svoje, aj tak je dobre. „Ale odpusťte velebný pane, — hovoril posmevačne Janko, čože mám z viery?

Kňaz: Janko! už ďaleko si zašiel od cesty, na ktorej si predtým šťastne kráčal; keď sa môžeš pýtať: čo mám z viery? Rozpamätaj sa Janko! na tvoj otcovský dom, na tvojho nebožtíka otca. Čo si mal, keď si ešte bol nábožný a bohabojný muž; v tebe prebýval pokoj duševný, ktorý len bázeň Božia poskytnúť môže.

Jak šťastný si bol vtedy, keď si v nedelu s tvojou dobrou manželkou a dietkami šiel do kostola, keď si sa po obede prechádzal po krásnych lučinách, a videl kvitnúť a dozrievať ovocie tvojich vlastných rúk. Takto asi hovoril ctihodný otiec.

Janko bol celý preč. Tliaca iskra rozplamenila v ňom slzu lútosťi a on padnul k nohám veleb. starca. Ale beda! zbraň vypadla mu z vaku a vystreliac poranila nohu ct. otcovi. Ale tento bolesti necítil, lebo včul sa mu predstavil Jankov hrozný stav. „Pre Boha Janko“ — zvolal starc — čo je to! Tak ďaleko si už teda prišiel. — Bez seba ležal ubohý na kolenách.

A včul pribehla Anka, ktorá zbadala zúfalstvo svojho muža, a nič dobrého netušiac, utekala za ním a na výstrel pištole dorazila k hroznému, ale pre Janka spasonosnému divadlu.

Čo potom nasledovalo, môže si láskavý čitateľ pomysliť. Belmo zaslepenosti spadlo mu s očí a on plačúc lúbal posvätené ruky kňazové a lútosťou pohnutý objal svoju ubohú ženu.

„Ale prečo, velebný otče, zvolal Janko,“ prečo ste mi skorej neboli po ruke? prečo ste mi skorej neotvorili oči, abych poznal môj biedny stav.

„Lebo by to nebolo osožilo,“ odpovedal kňaz. Tak málo bys sebe bol mojich slov všímnul, jako kňaza na kazateľnici, lebo zaslepený svetskou mamou zanedbal si kázeň a služby Božie.

Včul boľastne zvolal: „Ach, Bože môj, čo mám započat.“

„Pochovaj napred tvojho mrtvého syna a s ním tvoj predošlý život, nasleduj zase tvojho otca, pamätaj na jeho naučenie, vezmi si s neho príklad a spomínaj jeho slová: Len jedno je za potreby, Boha milovať, a jeho sväté príkazy zachovávať. Buď zase nábožný a bohabojný a uvidíš, čo budeš mať z viery. Janko poslúchnul ct. starca a po tvrdej zkuške bol z neho zase ten starý šťastný spokojný Janko, a jeho manželka čo chvíľa sa zotavila pri jeho boku.

Tuná máš láskavý čitateľu verný obraz z každodenného života.

Či si sa presvedčil, čo máme z viery?

Emanuel Filkorn.

OHÝRNIK

Tých všetkých ct. predplatiteľov, ktorých predplatok už vypršal, úctive prosíme svoj predplatok obnoviť; tých ale, ktorí predplatili, preto ale „Krestan“-a nedostávajú, prosíme peniaze reklamovať na pošte, alebo poukážku s tých peňazí nám poslať, aby dľa miery spravodlivosti pokročiť mohli.
Vydavateľstvo.

Jeho veličenstvo náš kráľ 31. okt. do Viedni odcestoval, lenže 3. novembra rano do Budapešti sa navrátil, kde snád i do 15. decembra, pod istým ale do konca novembra zostane; behom ktorého času ale kedy-tedy opustí hl. mesto Uhorska a odcestuje do Hödöllóva.

Šírenie sa kat. viery. Saxské knieža a kňaz Max, brat kráľovskej kňazny predrášku držal na shromaždení obchodníkov o šírení sa katolicizmu. Veľmi mnohí a vyberaní hostia ho poslúchali. On osvedčil, že každý rok v Anglicku aspoň 10 tisíc anglických protestantov sa navráti do lona katolíckej cirkve.

Sobáš kn. Mikuláša Esterházyho. Knieža Mikuláš Esterházy 23. novembra do smrti trvajucu vernosť bude prisahať grófke Margarete Cziráky. Sobášit ich bude knieža primáš v Budapešti v chráme sv. Mateja. Potom ale bývať budú za Dunajom v Kismartone.

† Boltizár Horváth zomrel v 76. roku veku svojho. Čo sa národ s panovníckym domom smeril, on bol prvým uhorským ministrom pravosúdia. Nebol dlho ministrom, ale dokázal, že od neho aj produkcia vystane. Tuhým liberálom bol, lenže on chudák nepoznal chyby a proti kresťanstvu nameraný smer liberalizmu. Na smrteľnej posteli príkladne sa smeril s Bohom; pobožne prijal siatosti umierajúcich. My len toľko povieme: O. v. d. m. P.

† Cróf Koloman Almásy, ktorý medzi tých najbohatších uhorských magnátov patrila 28. oktobra zomrel v Kétegyháze v 83. roku veku svojho. Šesť detí zostalo po ňom.

Odhalenie sochy Barošša 20. okt. o 11. hodine sa stane. Baroš bol ministrom celého národa, ktorý ho miloval, ct. a jeho zásluhy uznal. Baroššovi národ vystavil tú sochu.

Milosť Ducha sv. Johanna Kofka a Terezia Šitovskya v Kremnici opustili protestantskú vieru a navrátili sa do lona cirkve katolíckej. Vyznanie viery složili do rúk vp. kaplána Ladislava Jozif s príkladnou pobožnosťou. Toho roku sa už štyri duše navrátili v Kremnici do lona cirkve katolíckej, a výhľad je, že ešte viac sa ich odhodlá k tomuto spasonosnému kroku.

Kostol večitej poklony sa má stavať v Uhorsku na pamiatku nebohej kráľovnej nami vrele milovanej. Majiteľ-redaktor „Našej Nádeje“ zbiera naň, ale aj denník „Alkotmány“. Sedmohradský biskup dal naň 1000 zl., ľudák vodca Esterházy i s paniou 2000 zl., farár Ján Kováč 1000 zl. Veru to pekný výjav viery bude, keď i v našom hl. a sídelnom meste bude mať večitá poklona kostol, v ktorom mníšky vo dne v noci budú sa klaňať prevelebnej sviatosti Oltárnej.

Kn. Mikuláš Esterházy vypovedal všetkým árendátorom, odvčuľku sám chce obrábať svoje role. Tento krok kniežata premnohých prekvápi v šopronskej stolici.

Virilisti v peštianskej stolici. Arcibiskup Császka platí 45 tisíc zl. dane, koburgské kn. Filip 29 tisíc zl., gr. Alex. Vigyázó 22 tisíc zl., Dezider Prónay (barón) 22 tisíc zl., vacovský biskup Konštantín Šuster 21 tisíc zl. Sigism. Schossberger (barón) 17 tisíc zlatých; Ernest Baškovics 14 tisíc zl. Eliáš Györgyei 13 tisíc zl. atď. atď. dr. Alexander Wekerle 1500 zl. Posledný virilist je Marcell Tusak, ktorý platí 622 zl.

Nepriateľ duellu. Povestný rečník obštruujúcich Nemcov v rajchsráte, dr. Lecher — rečnil za celú noc i nad ráno — bol vyzvaný na súboj, lebo sa nepekne vyslovil o spoločnosti zbrojárne. Knieža Starhemberg vyzval ho, ale Lecher odkázal mu, že jestli sa cíti urazeným, aby si hľadal zadosť učinenie u súdu, lebo že sa on zo zásady neduelluje.

Buben u bývalého ministra. Gróf Andrej Festetics, bývalý minister orby zle špekuloval so stávaním vicinálek. Vefa dlhov narobil u dobreprajúcich židov a bankérov. Vicinálky mu ale zle vypálily. Pán gróf nevedel platiť, a tak buben sa musel zjaviť na jeho dvore. Henrich Löwenstein žiada od neho 30 tisíc zl. i s úrokami. Agrárna banka žiada 27 tisíc zl. i s úrokami; Imrich Markbreit pýta vyše 23 tisíc zl.; Dolfo Reichenfeld 15 tisíc zl.; Maxo Reisner 15 tisíc zl.; sporiteľňa vo Veľkej Kaniži 15 tisíc zl.; Jeremiaš Baruch 40 tisíc zl.; Armín Stern vyše 12 tisíc zl.; Viktor Fürst 50 tisíc zl.; Vilem Brachfeld 60 tisíc zl.; Herman Rechnitz 15 tisíc zl.; J. Schapringger 12 tisíc zl. atď. atď. atď. Tedy pán gróf peknú kompaniu zostavil so svojimi požičkami. Keď aj liberáli výndu dakedy na psi tridsiatok.

Kupcom s dievčatmi nevodí sa dobre v Nemecku. Tam s touto oplzlou čeliadkou neznajú žartu, ako — inde. Po tieto dni posúdili v Berlíne „prostredkovateľku manželstva“, akúsi Hartertovú, na 13 mesiacov do žalára a na 1000 mariek peňažnej pokuty pre také prostredkovanie. Súd nechcel totiž nijak pochopiť také „prostredkovanie manželstva“ a nazval ho jednoduchým „kupectvom s dievčatmi“, ktoré nemecký trestný zákon prisne tresce.

Herský roľník. V obci Misle 6 ročný chlapec podpálil dom Jozefa Heila. Ten chlapec i s mladším bratom od strachu pod posteľ sa skoval. Lenže už i do izby preháralo. V tej hroznej dobe r. Inik Ján Fittler vytrhol vidlicami oblok, vošiel do siene, zkaďal znebezpečením svojho života vyslobodil tých dvoch chlapcov. Lenže keď už vonku bol, dozvedel sa, že je tam ešte jedno malé dieťa. Vtedy znovu vošiel ta, a to malé dieťa tiež vyniesol, medzi čím ale vefa rán utrpel od ohňa.

V Segedine dľa predostretého rozpočtu v budúci rok bude len 222 tisíc zl. deficitu, tedy skoro štvrt milliona, čo ale s 50% prírážkou chcú napraviť.

Obet obžerstva. Ján Chelob, rodák z Nitrianska tak sa nastrebal na Všetech svätých pekelnice, že ani lalotať nevedel. Preto ale vybral sa na čisté povetrie ku Dunaju, kde sa potkol a tak nešťastne padol, že si opilú hlavu rozdvojil. Hriešnu dušu hneď vypustil.

Notár proti missiam. Jesuiti výborne vedia kázať. Kde missie držia, všade sa ľud napraví. Nedávno boli jezuiti Daubner a Silvester v Ochodnici, kde v prítomnosti veľkého množstva ľudu missie držali. Jako denník „Alkotmány“ písal, tamejší p. notár hovoril proti missiam pri kostole vykrikujúc: Tu sú nepotrebné missie. Vrchnosť kázala, aby na všetkých kázňach bol prítomný, on ale len na dve prišiel. Tento pán notár bol poverený, aby referoval o kázňach v Ochodnici držaných.

Nová krádež. V Čargove ukradol v sporiteľni úradský Neuhaus 5700 zl. Rozum, srdco a svedomie tohoto vtáka sotva prefukovala svedomitost kresťanská.

Evanjelický tatík pri súboji pomocníkom bol dľa mameluckého časopisu „Zemplén“. Menuje sa ten pán tatík: Eugen Bór a tatikuje v meste Sátoralja Ujhely. Uvidíme, čo povie protestantská cirkev na to, že duchovný predstavený v súboji iným na pomoci bol.

Už aj tesári strajkujú v Budapešti; oni totižto odovzdali majstrom listinu ich ponosy a žiadosti obsahujúcu; lenže majstrovia nevyhoveli tomu, čo tovaryšovia žiadali, následkom čoho tovaryšovia vypovedali strajk.

Odsúdený úžerník. Akéhosi Mórica Drechslera obžaloval Alexander Lukáč, že od neho vyprešoval od 250 zl. asi 105 zl. úrokov. Súdna stolica odsúdila úžerníka na 3 mesiace do chládku.

Nešťastie. Z Liptovského Sv. Mikuláša píšu nám dňa 28. októbra o nešťastnom páde: Na tunajšom evanjelickom kostole pokrývaním krovu plechom zamestnaní robotníci Kux Haas a Neufeld dnes predpoludním spadli s vysokého krovu tak nešťastne, že jeden z nich zápasí so smrťou, druhý si zlámal ruku a tretí utrpel ťažké vnútorné úrazy. Pád zapríčinili si sami tým, že rebrík, na ktorom boli všetci traja, nepozorne pripevnili o druhý rebrík. Refaz sa odopä'a a oni i s rebríkom odpadli s vysokej budovy na zem.

Pre jeden krajciar. Na pustatine Nagyfény sviňarsky chlapec Antón Matkovič požičal si od kamaráta flautu, a sľúbil mu jeden krajciar. Lenže mu ten krajciar nemohol dať, lebo ho nemal, následkom čoho chlapec majiteľ flauty s pomocou iných tak ubil sviňara chlapca, že teraz tento medzi životom a smrťou sa nachádza. Veru je to veľká galiba, keď rodičia nevychováajú deti v bázni Božej.

Cenny v sústrednej trhovej sieni. Mäso - hovädzie 50—54 kr. (kilo); telacina 45—50 kr., baranina 35—36 kr. sunka 1,00—1,10 kr., husacina 44—50 kr., kuracina 45—57 kr., kačacina 1,10—1,20 kr.; maslo 75—1,20 kr.; 100 vajec 2,80 kr.; jablká dľa jakosti 4—20 kr.; hrušky 6—25 kr.; hrozno 20—35 kr.; zemiaky meent (ružiaky) 1,70 zl., žlté 2—2,20 zl.; cibuľa 4 zl. meent.

Verejné vďačenie! Z príčiny smrti môjho vrele milovaného manžela Martina *Savel* roľníka v Greniczi (Szepes Végely) nútenou sa cítim byť k tomu, aby som tu verejne viedeňskej život-poistujúcej Spoločnosti „Janus“ vrúcne vďaky vyslovila, že mi summu assekurovania tak rýchlo a akurátne skrze svojho hlavného agenta p. Štefana *Zseitlik* v Igllove vyplatila, a to tým viac, pretože môj usnulý muž len 14. mája roku 1898. dal svoj život assekurovať. Túto život-poistujúcu spoločnosť každému čím najvрейšie odporúčam môžem.

V Greniczi, 28. augusta 1898,

Georg Wallus, Vdova *Maria Savel.*

Ján Gavalier,
obecní rychtárski svedkovia.

Tento od 57 rokov jestvujúci ústav najvрейšie odporúčame ct. obecnstvu a pre matky pre deti za veľmi odporúčania hodný ho uznávame.

Púty v r. 1899.

Spoločný pút do Jeruzalema.

Povedie: *Gedeon Demeter*, farár.

Pohnutie: 3. jan. 1899.

Návrat: 27. januara 1899.

Budapešť—Rieka—Triest—Alexandria—Jaffa—Jerusalem—Jaffa—Portsaid—Alexandria—Brindisi—Triest—Rieka—Budapešť.

Cena cesty:

Cestovanie II. triedy 132 zl.) úplné zaopatrenie
Cestovanie I. triedy 290 zl.) behom 20 dňov.

Podobný program dostať u *Gedeona Demetra* v Budapešti II. Bombatér 10 č.

Pút no Lurdu.

Paray le monial, Einsiedeln a Wiltena.

Povedie tenže farár.

Pohnutie: 6. júla 1899.

Návrat: 24. júla. Cesta potrvá 18 dní.

Smer cesty:

Budapešť—Viedeň—Linz—Salzburg—Mnichov, Lindau—Zürich—Genf—Paray le monial—Lyon, Toulouse—Lurd—Toulouse—Cette—Lyon—Genf, Zürich—Einsiedeln—Insbruck—Wiltena—Viedeň—Budapešť.

Ceny: I. triedy 245 zl.) úplné
II. triedy 185 zl.) zaopatrenie behom
III. triedy 105 zl.) 9 dň.

Hlásit sa možno do 10. júna u výš spomenutého farára, u ktorého podrobný program dostať (Budapešť, II. Bombatér 10.)

DOFISY.

V RUŽOMBERKU, dňa 1. nov. 1898.

Vážený pán Redaktor!

O Ružomberku sa v našich novinách málo dočítame, kdežto, jako z maďarských novín počuť práve tieto dni sa vyšetruvame proti Jozefovi Klimko, nášmu rychtárovi a Jozefovi Zonderlich nášmu notárovi pre nesprávne šafárenie obecného majetku previedlo. S týmto chce stolica mesto naše donútiť, by sa stalo opravdivé mestom, so sriadeným magistrátom. Predtým, keď všetci mešťania jako refaz s ľudovou stranou držali, vtedy i stolica inakšie s mestom zachádzala, teraz keď tej jednomyselnosti není, keď práve tí najväčší pohlavári sa ľudovej strany zriekli, vyšetovanie proti nášmu magistrátu neprestáva, stoliční páni tak rečenó v mestskom dome bývajú, čím veľké útraty nášmu mestu zapríčinia. Taký sú naši pojední mešťania, keď im podá nejaký úradník ruku, to si za tak veľké šťastia držia, že zabudnú na práva mesta, na svoje zásady, ba i na prísahu, viac svojich spolumešťanov nepoznajú, za nich sa hanbia, jako výborníci stoliční alebo mestskí za práva ľudu sa neohlásia. Naše mesto je teraz ubiedenejšie, nežli bársktorá chatrná susedná obec. Teraz sa i náš rychtár v hlavu škrábe, vidiac že mu to nič nepomôhlo, bárs jak ohnive kortešoval proti ľudovej strane.

Teraz zas 8. novembra budeme mať volbu na stoličných výborníkov. Hýbať sa začali doterajší: Štefan Angyal železičný merník, Ede Lehoczky notár z Likavky a Jozef Tholt, matrikár zo Štiavnice, všetci liberáli. Za šesť rokov žiaden z týchto neozval sa za práva ľudu alebo nášho mesta v stoličnom dome, veď ani sa ozvieť nemôžu; všetci hlasovali s „igen“ keď sa jednalo o civilnom manželstve, a týchto máme voliť? Ten prvý, keď videl, že mu už prihára, vstúpil do katolíckého kruhu za úda.

My preto prosíme správu ľudovej strany v našom okrese, že keď bude troch kandidovať, by nie na šaty alebo na majetok ohľad brala, lebo často pod bielou halenou statočnejšie srdce môže byť, jako pod čiernym kabátom, preto nech nám takých kandiduje, ktorí dosiaľ verne sa ľudovej strany pridriavajú. Preto i žiadame, aby nám jedneho z roľníkov v bielej halene do výboru kandidoval, a sme istí, že sa zaňho ľudová strana nezahanbí. A pri hlasovaní, bude nie tak hlasovať, jako tí traja, ktorým hlavný župán rozkáže, ale tak, jako to dobré ľudu požadovať bude. O podiele našich ulíc s mestom budúce.

S Bohom

Uličan.

Z LETANOVIEC.

Vážený pán Redaktor!

Požiar, ktorý 8. okt. v našej obci 42 domov s gazdovskými budynkami (škoda na 70 tisíc zl.) zničil, bol by celú našu obec na popol obrátil, jestli by hasičia z okolných obcí nám neboli za včasu k pomoci prispeli. Prví prišli zo Štvrtku, a tí polovicu našej obce s kostolom i školou obránili. Hrabušickí a smižanskí zastavili oheň v ulici ku železnici sa tiahajúcej. Iglovski a iliašovskí ochránili ulicu ku Igllove vedúcu.

Keď sme už z veľkého zmätku trochu vydýchli, za prvú povinnosť si pokladáme aby sme sa všetkým vyššej menovaným srdečne poďakovali. Nech Vám Pán Boh vaše unovanie hojne odmení a nedopustí, aby sme sa Vám podobným spôsobom odsľúžili!

Srdečne vďaky činíme si všetkým dobrodincom, ktorí nám v núdzi lásku kresťanskú preukázali. Že táto ešte nevyhasla, ale i dnes plapolá, môžeme vidieť z nasledujúcich milodarov.

Arcikňažna Klotilda hneď v nasledujúci deň po ohni 50 zl. a jej dcéry vychovateľka Maria Holdházy 10 zl. r. čísla doručila osvietenému pánu biskupovi Pavlovi Szmrecsányi, ku ktorým on zo svojich peňazí doložil 400 zlatých a v ten istý deň pohorelcom zaslal.

Hlavný slúžny Viktor Sztavács hneď dal z Iglova 200 chlebov doviezť, a vyprostredkoval u vlády 200 zl. r. č. pre pohorelcov.

Okresný notár Ondrej Garzsik vo svojej obci Smižanoch v ten istý deň sossbieral 100 chlebov a 1 vreco múky pre pohorelcov. Všetkým našim dobrodincom stonásobne Pán Boh zaplať!

Letanovskí pohorelci.

MARKUŠOVCE, (Spiš) 1. nov. 1898.

Vážený Pane!

V jednom čísle nášho milého Kresťana som slúbil, že s dovolením pána Redaktora aj o mravnosti a vzdelanosti nášho ľudu cteným čitateľom dačo sdelím. Dovoľenie som dostal a tak teraz môj slub vyplním.

Čo sa mravnosti nášho ľudu týka, môžem povedať, že ľud náš vôbec, chvála Bohu, k lepším patrí. A to je zásluha popri milosti božskej nášho milého horlivého pána farára. V nedeľu a sviatok je náš farský kostol až do najmenšieho kúta celkom preplnený, mnohí aj v robotný deň na omši svätej účasť berú. — Bohužiaľ sú ale v tom ohľade u nás aj výnimky. Zarmúti nás, že našich pánov tak zriedkavá len na najväššie sviatky, ani vtedy všetkých v kostole vidíme. A jak pekno, jak príkladno by to bolo, keď by naši páni v nedeľu a sviatok v tak veľkom počte do chrámu božského prišli, ako na requiem za nechtú najjasnejšiu kráľovnu Alžbetu. Však nech len žijú bez Boha, bez viery, nech sa len smejú z náboženstva spravodlivosti Božskej predsa neujdú. Boh nieje náhlivý, ale pamätlivý!

Nemôžem to zamlčať, že naši židovskí a luteránski páni svojich sluhov a dvorákov aj v nedeľu ku služobnej práci prisilujú, ako kosíť, vozíť. A tak potom tí dvoráci nič si nevšímajú svojich kresťanských povinností, a mnohí z nich v nedeľu ani na omšu svätú neidú, tým menej na kázeň. Je tu u jedného luteránskeho pána jeden nemecký úradník, ktorý trebárs je katolíkom — pravda len dľa mena, lebo ho v kostole cez rok snáď ani raz nevidíme — pre svoju pohodlnosť alebo opovrhnutie cirkevných prikazaniach v čas žatvy robotníkom v nedeľu vždycky práve vtedy vyplácal, keď sa služby Božie odbovovaly a tak mnohých prekazil vo vyplnení druhého cirkevného prikázania. Beda mu, veľní plano obstojí raz pred Bohom; neviem jako odpovedá za to mnohé zameškanie omši svätej, ktoré on zapríčinil!

U nás k sv. Sviatostiam mnohí viacej ráz cez rok pristupujú. Nie len v Peere — ako v minulom čísle Kresťana stálo — ale aj u nás je tá chválitebná obyčaj, že rekrúti, nežli by išli k vojsku, prv sa spo-

vedajú a proti tým pri vojsku sa hroziacim veľkým a mnohým pokušeniam sa s najsvätejším Telom Krista Pána posilňujú. Tak to robili aj toho roku; dvaja, traja pravda to za zbytečnú vec držali. Bár by sa to u nás vždycky, ale aj inde tak stalo.

Rolníci naši sú vôbec triezliví. Medzi robotníkmi a haviarmi sú ale — Bohužiaľ — niektorí tiež opilstvu oddaní. Miesto toho, že by ten krvopotne zarobený groš na lepšie, silnejšie jedlá, na lepšiu výchovu dieťok obrátili, a na staré dni odložili, odnesú ich židovským krčmárom; a diabolským nápojom, hnusnou pálenkou otravujú, zabijajú nesmrteľnú dušu i telo svoje. Tú nebezpečnú chorobu slovenského ľudu sa tiež usiluje náš dobrý pastier vyliečiť, na budúci rok smýšľa tuná aj sv. missie vydržiať a pri tejto príležitosti zaiste aj spolok sv. triezlivosti založiť. Bojím sa, že v tom čísle nevystane pre mňa viacej miesta, a preto dokončenie môjho dopisu na budúci týždeň nechám.

Fr.

KRAKOVANY, 2. nov. 1898.

Hlbokostený Pán Redaktor!

V mojom prvom dopise som vám bol slúbil, čo som slúbil chcem splniť bár neskorej.

Veru samemu sa mi to zdá už dlhý čas, moc sa u nás od tedy porobilo, ale len s ústami. Ale čo hovorím! aj skutočne, lebo tá spomínaná pomocnica už blahodarne účinkuje a nás i tak dosť uhladný chrám je znovu krásnymi dvabočmi na oltármi ozdobený, na ktorých na jednom dejímavo krásna socha bl. Panny Marie Lurdskej, na druhom ešte krajšia štátua božského srdca Pána Ježiša sa skveje. Toto je čo sa skutočne stalo. Ale ten kresťanský šenk a sklep založil sa len s ústami. Bolo sa totižto vtedy spomínalo a rozprávalo všeličo; ale ostalo to pri starom. Bár sme sa strojili ale sa nám predsa krivdi nášho Šalamúna a našu Gzslu opustí.

Veď my sme predsa len sprostí „Mišovia“ a „Gašparovia“ a on taký pán sa ešte pred nami korí, ruky stísa, kedy tedy nás niečím ponúkne. A tomuto našemu priateľovi bysme mali volačo naprotiveň robiť? to už neurobíme, radnej nech ľudová strna padne

Preto ale nemyslite, pán Redaktor, nie sme my snáď nepriatelia ľudovej strany. Vieme my to tak spraviť, aby boli aj vlci sytí aj ovce celé. Nech len prindú volby, takí ľudia začnú nás svolávať pod prapor „ľud. strany“ ale ak sa tak budeme k nej pripravovať, ako k minulej, zas sa snadno môže stať, že len tak na chvíľu oduševnení vo dne budeme ľudáci večer ale už takí bohatí gazdovia popredáme sa po pár zl. liberálom.

Ešte bych všeličo tu načarbal ale musím sa ponáhľať siať, dokiaľ je vlaha; a včul priam mám najlepší čas. — Rozsievajte! nebaťte sa s iným, ponáhľajte sa rozsievat semeno ľudovej strany, dokiaľ je vlaha bázne a lásky k Bohu a vlasti, národu a vlaha rozhorčenia v srdciach ľudu nad pominulými volbami. Lebo neskoro bude siať, keď sa bude mať žat.

Naposledy vás dostojný pán Redaktor i ostatných známych tam v Bpešti pozdravujem. S Bohom

Ten istý vetroplavec.

ODKAZY REDAKCIE.

Rukopisy nedávame nazpät a listy bez podpisu mena neberieme do povahy.

Vrele prosíme ct. spolupracovateľov a dopisovateľov „Kreštan“-a, aby ráčili dopisy v nedeľu, alebo pondelok poslať, ináč nemôžeme nich uvereniť v najbližšom čísle.

Spolkár. Čo chce týždenník „Ny. Sz.“ s tým otvoreným listom docieľiť, to nevieme. Takí ľudia nám dávajú rady, ktorí ani jednej čiarky nenapísali do Kreštana. My z tých mnohých listov najlepšie vieme, čo zodpovedá žiadosti väčšiny, miestna múdrosť nám nestačí. Redaktorovi pošepťat treba, že čudný úmysel ho viedol, keď tým riadkom miesto doprial. Liberáli až veľmi budú radi, keď sa jeden druhého budeme hrýzť. Len i ďalej tak! — *Figliar v Očkove*. Veru sami sme nemysleli, že uhádnete, jaký rozdiel je medzi vínom a vodou (víno rozum, voda smäd udusi). — *Jani*. Viac stojí usilovnosť bez schopnosti, ako schopnosť bez usilovnosti. No u vás obe sú spojené. Srdečné vďaky; vsadzač ale nechal vás prosiť, aby ste len na jednu stranu tej istej karty písali. — Zákona sa držať, *notár V. T.*, lebo už sv. Písmo vraví, že blahoslavený je ten, kto zachováva zákon. (Prísl. 29. 18). — Nečudujte sa, že aj u vás sa da-kedy nazdok obracajú kolesá šťastia, *V. H.*, však už i príslovie vraví, že každé fašianky majú jeden pôst. — Kedy je pôst, to ten vie najlepšie, kto nemá čo jesť. — „*Pravda v Trenčíne*. Nečudujte sa, lebo však už chýrečný anglický spisovateľ Shakespeare povedal, že pomluve ani samá čnosť nenie v stave vyhnúť. — *Št. P.* Sústredná trhovacia sieň (alebo podsieň). Ináče tie zprávy nemôžu sa tak obšírne prinášať, lebo pre vidieckych čitateľov nemajú ony ceny. — Pôvodca dopisu z Gbelov „*Pravda*“ jestli naozaj pravdu písal, nech sa h'ási u vp. Konštantína Orbána (v Bars-Taszár). — *K. O.* Meno pôvodcu udať môžeme len v páde tlačovej pravoty. — Závist a nenávisť už mnohých ľudí pochovala aj u vás, *O. N.* — *Pavel Liško*. 2 zl. 62 kr. sme dostali a na patričné miesto dali. — *Čachtičan*. Už sa len uspokojte; bez Božej vôle nič sa nestane. — *Zvedavý v K.* Lurdský kalendár vydal *K. Rózsa* (Bpešť, VIII. Szentkirályi u. 30.), dostať ho za 30 kr. — *Šaštin*. Vp. *J. M. Skarda*. Nech vám Pán Boh zaplatí tú pozornosť. Prvá časť ešte vždy nedoletela. S hlbokou úctou! — *Ján Kuli-faj*. Nebojte sa vyhružiek liberálov. — *Ján Žilinský*. Ani jeden sa nedostal do koša. Radom ich chceme uverejniť, čo sa doposiaľ preo nestalo, pretože aktuálne zprávy to zneвозмоžnily. — *Nové M. L. K.* Hovoria, že vrana vrane oko nevykole, ale veru slovenskí

spisovatelia naopak činia. Znechutiť mladších! Hej keby sa len dali! No pri mne netreba dlho na tom pracovať, lebo ja bych už dávno bol verejnému účinkovaniu chrbát obrátil, keby ma okolnosti nenútily ešte trochu sotvať v tom. Nezadlho príde čas, že jedine vyšším študiam budem žiť.

Spolu tu upozorňujeme ct. predplatiteľov na to, keď niekto nedostane noviny, nech listovne alebo na korešpondentnej karte nepýta druhé, lebo to je unovánie a i útraty, lež nech ide na poštu a osloví pošťára, aby reklamoval noviny úradne on. To je povinný učiniť každý poštový úradník úplne za darmo. Keď by niektorý to nechcel urobiť, treba to napísať do žalobnej knihy, jaká musí byť na každej pošte, alebo v liste ho udať u poštovej direkcii. Veď to potom vykoná. Úradná reklamácia má ten ošoh, že pošťari väčší pozor dávajú na novinky a nerozhadzujú ich tak ľahkomyslnie

Budapešianske obchodné zprávy.

1. Zbožie. Pšenica (žito) banátske 8.75—9.50. Od Tisy 08.95—09.70. — Od Pešti 08.90—09.65. — Zadunajské 08.95—09.70.

Raž 7.50—7.75.

Jačmeň na krmenie 5.40—6.00. — Do pálenice 6.50—7.—. — Na pivo 7.30—8.20.

Oves 5.60—6.10.

Kukurica 5.45—5.55.

2. Múka.

0	1	2	3	4	5	6	7
16.60	16.00	15.40	14.60	14.00	13.20	12.00	09.60
			7½	8			
			7.30	5.80			

Otruby fajnové 3.80, grobovité 4.00.

3. Strovy. Veľká biela fizuľa 6.75. — Malá 6.75. Hrach 08.50. — Pšeno 11.75—9.50. Konopné semä 10.50—11.00.

4. Semä na sejbu. Červená datelina 42—45 zl. Staré semä 00—00 zl. — Lucerna 46—52 zl. — Baltacim 00.—00.00. — Muhar 6—6.25 zl. Ladník 11.50.—.

5. Hyd a vajca. Kura 60 kr. — Sliedka 70 kr. — Kapún 1 zl. — Morka 0.00. — Krmená hus 2.60. — Kačka 1.20 zl. — Krmená kačka 2.90. — Vajca 7—8 kusov 20 kr., 46—47 kusov 1 zl.

6. Svine. Prasce 1 pár 120—180 kilov 54—58 kr. Staré, 1 pár 320—380 kilov 55—57 kr.

7. Telce. Živé 34—36 kr. kilo. Sekané mäso 00—00 kr. kilogram.

8. Masť a slanina. Sviňská v sudoch 58—69 zl. — Bielotabuľová 60—64 zl. (v troch kusoch). — Udená slanina 60—67 zl.

9. Remeň funtový od 14—18 kl. tercý 142—144.

10. Kraviny vrázkované 5—6 kilové 170—175.

11. Tefaciny barnavé 10—13 kl. 390—420.

12. Potrava. Seno. Lúčne seno 2.00—3.00 kr. — Slama. Na postielanie 1.40 kr. — Žup 1.90 kr.

Ján Bönisch,

majiteľ obchodu na papier a písacie nástroje.
V Prešporoku (Pozsony, Országút č. 69.)

Odporúča veľact. obecnstvu svoj bohato zariadený sklad, kde dostať za ľavú cenu rozličné do náboženského oboru patriace články jako sväté obrázky (s rámkami — i bez rámkov) sochy svätých, pátričky, modliace knižky (slovenské, maďarské i nemecké) v jednoduchom i skvostnom vydaní, medajle, piesne na križovú cestu a na pút. — Držím bohatý sklad s rozličným školským i písacím nástrojom; tu možno dostať jemno vystavený listovný papier, perá, pečatný vosk každej farvy, papier na kreslenie, čerňidlo, (tinta) gummu, nožíky, papier na cigarety (papirošky) jako aj všetky potrebné veci k hotoveniu papierových kvetov, obchodné a iné vedúce knihy, písací papier a papier na obalovanie (pakovanie). Tiskopisy sa veľmi lacno vyhotovujú.

O podporu veľacteného obecnstva uchádza sa
Ján Bönisch.

Objednania z vonkova sa náležitým spôsobom vybavujú.
 7-10

Obrazy v ramoeh možno dostať i na splácanie.

Mosadzný štátny medail
 1889 v Päťch Kostoloch.

Založeno

Strieborný medail
 1891. v Temešvári.

Mosadzný medail za
 umenie 1891. Triest.

1879.

Mosadzný medail
 1896. v Budapešti.

Albin Firatkó

sochar a staviteľ oltárov

v Päťch Kostoloch, Perczel u. 25.

Odporúča sa k vyhoveniu všetkých

kostolných umeleckých diel z dreva,
 kameňa a gypsu atď. atď.

Robí oltáre, kazateľne, spovednice, modliace stolce, kostolné lavice, krstedelnice atď. vo všetkých štýloch jednoducho a umelecký.

Hocaké sochy svätých

robi z dreva, kameňa a massy.

Obnovuje

a dva žiadosti opravuje.

TLAČIAREN
SVÄTEHO GERHARDA

V BUDAPEŠTI, VIII. OKRES, PRÁTER-U. Č. 44.

úplne novovystrojená, katolícka tlačiareň hojne opatrená, najvkúsnejšími francúzskými písmenami, ktorá jakúkoľvek prácu, čo sa tlače týka, od najjednoduchšej až do najkúsnejšej prijíma, a zato aj ručí.

Zvláštne vyzýva pozornosť preveleb. knazstva a obecných predstavenstvá na

úradné výtisky,

ktoré rýchlo, vkusne a čo najlacnejšie rozposiela.

NEMOCNÝM L'UĎOM POTECHA A POMOC

ktorí na stužkovú hlístu a na žalúdok trpia.

Stužková hlístu i s hlavou vyženie sa bez boľasti za šesť minút.

Ochranný znak.

Pravdivé dostať jedine v lekárni JOZEFA SCHNEIDER v Rešici, hlavná ulica 6 (Dolnie Uhorsko). Za rýchly a bezboľastný istý účinok rukujem. Neškodí, bárs nenie stužkovej hlísty. Vek udať treba. Zákonne chráneno. Jedna škatuľa s doberkou 3 zl. 60 kr. Znaky stužkovej hlísty sú tieto: Bledosť tváři, mútny zrak, svet é prstene okolo očí, chudnutie, nečistý azyk, netúženie po jedle. Človekovi zle prichádza, vracal by a závrat má, veľa šlajmu, vpuchnutie tela, žalúdok je kyslý, záha páli g ganie, pichanie a boľast v črevach, klopanie srdca, neriadne koluje krv, u ženských hlavy bolenie, náchylnosť k zonerosti, žiadanie smrti, zunovanie života. — Ďalej dostať tu i všade v lekárňach Antonové tašky Schneiderové, ktoré sú ešte neprekabátené z ohľadu účinku. — Jedna škatuľa stojí 2 zl. 50 kr. Pri tuhej boľasti veľká škatuľa 4 zl.

Opravdivo dostať, jedine v lekárni
JOZEFA SCHNIDERA v Rešici
 (Dolnie Uhorsko).

5-10

„JANUS“

vzájomná život poisťujúca spoločnosť
založená r. 1840

dľa najrozličnejších spôsobov

PRIJÍMA POISTENIE PROTI SMRTI A NEHODE ŽIVOTA.

Uznalé podmienky.

Poistenie v páde vojny bez náhradného poplatku.
Nenapaditeľne zaviazanie. Ľavné poplatky.

*Ustav založený je na základe vzá-
jomnosti, a tak ročitý chosťň prí-
padne poisteným členom.*

Od jestvovania ústavu 57 rokov poistené bolo
104,500 osôb

**so základinou 265,000,000 a s
1,655,000 ročným prípadkom.**

Členom a ich zákonitým potomkom vyplátilo
sa 39,820,000 korún.

Pod spôsobom výhry nazpät sa vyplátilo
3,900,000 korún.

Zaručenostný fond vyše 24,700,000 korún.

Hlavný jednatel:

Štefan Zseitlik, Nová - Ves.

Vážna vec pre chorých na pl'úca.

Pariž. Bordeaux, Brussel 1897. čestný diplom, zlaté
medaile

5-10

borový výťah

Patra Kautena

Účínok je istý aj v tých najnebezpečnejších
pádach. Vela listov uznania od lekárov a vy-
soko postavených osob. Cena litra 25 zl., 1/2 litra
12 zl. 50 kr.; 1/4 litra 6 zl. 25 kr.

Opis zdarma. — Opravdivý len u dorabatel'a.

Lekáreň: Jána Beckera,

ku sv. Trojici v Billéde (torontálska stolica.)

Jediný domáci výrobok,

dostať ho

*Tausig J. Budapešť VII/4 Csömöri
u. 23/a 1. em. Füredy L. Budapešť
VII/a4 Ovoda u. 24. sz.*

Domáci výrobok.

Domáci výrobok.

Chýrečný 1998. č. najnovší popravený

11-30

Voltov kríž.

Takým osobám, ktoré kríž nenosia,
Voltová hviezda.

Deťom a mladým ženám: *Voltové srdco.*

Voltový popravený kríž miernym ale neprestajným magne-
tičným elektrizovaním lieči nasledovné nemoce:

Lámka, trhanie, slabosť, bezsnivosť, chladnosť nôh a rúk,
zrnenosť, blednicu, záduch, kŕče, otuhlosť, choroby kože a žalúdka,
histeria, hlavybolenie, kašeľ, zvonenie ucha, klopanie srdca, kolika
atď. atď.

Cena 1 zl. 80 kr.; čo poslali sa vopred, nákladné
trovy my zaokryjeme. Cena Voltovho srdca 1 zl 50
kr.; s doberkou o 20 kr. viac; stužka 20 kr.

Predavačom ľavnejšia cena.

OZNAMY

PRE NAŠE NOVINY VÝLUČNE
LEN VYDAVATEĽSTVO
„KREŠŤANA“ PRIJÍMA.

Papier makulatúrový

je k dostaniu u nás; metrický
cent stojí 6 zl. 50 kr.